

POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

Autorka: **PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD.**
Názov práce: **E-learning ako edukačná stratégia vo vzdelávaní študenta anglického jazyka**
Oponent: **doc. PhDr. Gabriela Lojová, PhD.**

Habilitantka si pre svoju prácu zvolila tému, ktorej aktuálnosť a náročnosť podčiarkuje najmä skutočnosť, že implementácia e-learningu či dištančného vzdelávania sa v našom edukačnom kontexte relatívne pomaly presadzuje. A to aj napriek teoretickej rozpracovanosti danej problematiky či rôznorodým skúsenostiam a ich vedeckých analýz vo svete. Keďže v oblasti cudzojazyčného vzdelávania má používanie IKT osobitné postavenie, je potreba vedeckého skúmania tejto problematiky ešte naliehavejšia.

Habilitačná práca pozostáva z teoretickej a praktickej časti. Pri spracovaní teoretických východísk výskumu sa autorka zameriava na prezentovanie základných charakteristík prezenčnej a dištančnej formy vzdelávania, ich komparáciu a kontrastovanie s hlavným dôrazom na odlišné role participantov (učiteľa a študentov) a na možnosti spracovávania obsahu vzdelávania.

V úvode kapitoly 1.1 sa snaží definovať základné pojmy, pričom stručne načrtáva rôznorodosť prístupov autorov k ich definovaniu. Odvolávanie sa na názory iných odborníkov by sa však žiadalo zavrieť určitou syntézou a hlavne jednoznačným prezentovaním vlastného ponímania rolí učiteľa z hľadiska témy práce. Takéto zacielenie by bezpochyby zvýšilo aj koherenciu celej kapitoly. Napriek snahe selektovať z množstva lingvodidaktických východiskových poznatkov tie najpodstatnejšie sa v texte vyskytujú viaceré viac či menej podstatné nedostatky ako napríklad: Vzťah učiteľa a študenta v prezenčnej forme v žiadnom prípade nemožno redukovať len na charakteristiku paralingvistických aspektov neverbálnej komunikácie (1.1.1.3). Nedôsledné rozlišovanie pojmov učenie, učenie sa a vzdelávanie, či nepresné používanie niektorých pojmov (napr.: s. 26 - učebné pomôcky, didaktická technika, didaktické médiá, médiá; s. 96 a iné) miestami narúša zrozumiteľnosť textu.

Podobne štruktúrovaná je aj kapitola 1.2, ktorej obsahové spracovanie je na výrazne vyššej úrovni. Je zjavné, že práve dištančné vzdelávanie a implementácia technológií do vzdelávania je hlavná oblasť vedeckého i pedagogického záujmu autorky. Za najvydarenejšiu, prehľadne a kohézne spracovanú, možno považovať kapitolu 1.2.3 (Systém administrácie a obsahu vzdelávania). Je zjavné že v tomto prostredí, ktoré je pre mnohých pedagógov často najproblémovjšie, sa habilitantka pohybuje najistejšie, či už v teoretickej alebo praktickej rovine. Okrem jej zanietenia a rozhladenosti je zjavná aj jej schopnosť teoretické poznatky prakticky aplikovať, prepojiť s vlastnými skúsenosťami, analyzovať ich dopad a vyvodiť aplikačné odporúčania. Za diskutabilné však možno považovať napríklad viaceré položky v tabuľke na s. 45-46, žiadalo by sa autorkino bližšie vysvetlenie ich chápania (napr.: v priamom kontakte chýba neverbálna komunikácia? nemá možnosť porovnať sa s ostatnými? a iné).

Kapitola 1.3 poskytuje stručný prehľad prístupov ku skúmaniu a klasifikácii štýlov učenia. Popri výraznej pluralite názorov odborníkov sa autorka snaží selektovať tie, ktoré považuje za obzvlášť relevantné z hľadiska témy práce. Prínos tejto kapitoly by zvýšilo, keby

selekcii viac zredukovala a vybranú klasifikáciu ešte dôslednejšie analyzovala z hľadiska efektívnosti pri prezenčnom a dištančnom vzdelávaní. Podobne prínosné by bolo, keby náznakovito uvádzané priame a nepriame stratégie učenia sa viac usúvzťažnila s témou práce s dôrazom na ich konkrétne špecifiká pri prezenčnom a dištančnom vzdelávaní.

Celkovo sa v teoretickej časti javí problémové syntetizovanie množstva poznatkov do vlastného kohézneho celku. Zaradenie niektorých prebraných pasáží vyvoláva otázky o ich zmysluplnosti v danom kontexte (napr.: s. 26, 40). Nezriedkavo sa vyskytuje zdanlivo náhodne radenie citácií či parafrázovania prevzatých textov, aj keď relevantných, ich prepojenie, usúvzťažnenie, kritická analýza či syntetizovanie tak, aby vytvorila ucelený pohľad na problematiku. Odporúčame prehodnotiť štruktúru niektorých kapitol a podkapitol, keďže obsahovo nie vždy zodpovedajú názvu či zaradeniu. (napríklad kap.: 1.1.1.1, s. 32 zaradiť do 1.2.2, s. 34 zaradiť do 1.2.1.2, viaceré odseky kapitoly 1.2.1.3 a 1.2.2.1. preradiť do iných častí práce, princípy programového vyučovania a ich význam pre dnešný e-learning na str. 50 by bolo vhodnejšie zaradiť do úvodu kapitoly 1.2, tabuľka a text na s.55-59 svojim obsahom patrí skôr do kapitoly 1.2, keďže obsahuje súhrn základných aspektov pri realizácii dištančného vzdelávania a podobne). Aj keď pripúšťame, že názory na štruktúru kapitol môžu podliehať subjektívnemu chápaniu súvislostí. Ucelenosť teoretickej časti by zvýšila kapitola o prehľade výskumov v danej oblasti, ktorá by dotvorila kontext a súčasne podčiarkla miesto a prínos výskumu habilitantky.

V praktickej časti práce autorka prezentuje vlastný výskum zameraný na vzťah medzi učebnými štýlmi a preferenciou prezenčnej alebo dištančnej formy vzdelávania. Napriek nespornému prínosu tohto výskumu, náročného hlavne na experimentálnu výučbu a spracovanie výsledkov, je nutné upozorniť na viaceré metodologické nedostatky, z ktorých za najzávažnejšie možno považovať nasledovné:

- formulácia hypotéz je nejasná a nezodpovedá požiadavkám metodológie výskumu;
- počet stanovených hypotéz a ich obsahové zameranie nie celkom reflektuje stanovený cieľ;
- nejasný je dôvod použitia dotazníka v prílohe B, keďže zisťujú štýly, na ktoré nie sú zamerané hypotézy výskumu. Pri skúmaní uvádzaného veľkého počtu nezávislých premenných by bolo potrebné brať do úvahy (a teoreticky spracovať) vzájomné spolupôsobenie a prelínanie sa jednotlivých štýlov učenia sa, ako aj narastajúci počet intervenujúcich premenných, čo by však výrazne zvýšilo náročnosť na spracovanie a analýzu výsledkov;
- žiadalo by sa podrobnejšie popísať priebeh experimentálnej výučby;
- vzhľadom na relatívne nízky počet respondentov (hlavne v dištančnom vzdelávaní), a množstvo skúmaných nezávislých premenných a ich rôznych výskyt v jednotlivých skupinách možno len intuitívne usudzovať na ich vzájomné podmieňovanie a ovplyvňovanie. Je teda zrejmé, že získané výsledky majú len orientačnú hodnotu, slúžia skôr ako podnety na ďalšie validnejšie a reliabilnejšie skúmanie uvádzaných javov;
- v analýze výsledkov sa miestami vyskytujú subjektívne domnienky, ktoré priamo nevyplývajú zo získaných dát alebo z teoretických podkladov v prvej časti práce (napr. vzťah medzi študentmi a učiteľom bol veľmi dobrý s. 124, o vzájomnom podmieňovaní sa niektorých štýlov a pod.). Vhodnejšie sa javí uvádzať ich v prípadnej diskusii v závere kapitoly.

Pri hodnotení formálnej, jazykovej a štylistickej úrovni práce je nutné konštatovať, že v práci sa vyskytuje množstvo nedostatkov, či už morfo-syntaktických, „preklepov“ či formálnych nepresností. Aj keď neznižujú obsahovú hodnotu práce, ich množstvo v súčinnosti s príliš dlhými súvetiami (často až 5-riadkové) miestami narúša zrozumiteľnosť textu či sťažuje plynulé sledovanie myšlienkovej línie. Za závažný formálny nedostatok možno považovať množstvo nepresností v odkazoch na použitú literatúru (napr.: s. 17,18,19,20, 24,26,27, ... 33,36,43,64,74,87,92 ...). Poznajúc dlhodobú prácu autorky si však dovoľím predpokladať, že tieto formálno-štrukturálne nedostatky nie sú dôsledkom jej nedostatočných schopností, ale skôr pôsobenia iných činiteľov.

Za hlavný prínos práce možno považovať skutočnosť, že habilitantka vytvorila vlastný autorský kurz ako alternatívu k prezenčnej výučbe a experimentálne overila jeho účinnosť. Osobitný prínos vidíme aj v skutočnosti, že upozorňuje na nutnosť rešpektovania individuálnych osobitostí (štýlov učenia sa) a diverzifikáciu vyučovacích prístupov vo vzdelávaní učiteľov. Napriek svojmu zjavnému zanietenu pre využívanie e-learningu, autorka poukazuje na pozitívna i negatíva dištančného a prezenčného vzdelávania s konštatovaním: Implementácia technológií nemusí byť nutná avšak môže byť motivujúca pre učiteľa či študentov a vytvára priestor pre diverzifikáciu vzdelávania a rešpektovanie individuálnych osobitostí študentov.

Vzhľadom na uvedený prínos habilitačnej práce ako aj na skutočnosť, že PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD. patrí jednoznačne k popredným odborníkom v predmetnej oblasti na Slovensku, navrhujem, aby jej bol po úspešnom habilitačnom konaní udelený vedecko-pedagogický titul docent v odbore 1.1.10 Odborová didaktika.

V Bratislave dňa 6.4.2014